

Apró hirdetések

Hirdetési díjazás: minden szó egyszeri felírása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. **Allát keresőknek** szavankint 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. **Apróhirdetések felvétele:** Budapest, VII., Sip ucca 10. — Jelzés levelek kettős borítékban választékosan ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

HÁZARÓLAG előkelő orthodox körökben házasságokat a legdiszkrétebben közvetít: Schwarz Gábor, Teréz-körút 12. — Tel.: A. 134-04. **Előrangú külföldi összeköttetések.**

KUSZONEGY esztendő óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. — Telefon. — Cégnelküli levelezés.

HÁZASSÁGKÖZVETÍTÉS nem mint hivatalos, csupán mivel több megbízásom van néhány jómódu háztulajdonos, orvos, ügyvéd, mérnök, gyáros, kereskedő. Kérem hozzám bizalommal fordulni. Reichné, Rökk-Szilárd u. 7. Kávémérés.

LOWINGER Sámuel, Kaba. Házasságközvetítő. Megbízásokat elfogad.

EDESANYÁM már régen, apám alig pár hete halt meg. A főváros szívében saját bérházamban adósságmentes, jólmenő üzletem van. Feltétlenül meg kell nősnöm melőbb. Megbízva Reichné, Rökk Szilárd ucca 7. Kávémérés.

TEHERAUTOFUVAROZÁSI vállalat 8 éves szerződéssel társat keres 20,000 pengő ingatlan garanciával. Kimutatható évi tisztajövedelem 15 ezer pengő. Teljes értékű fedezetet adok. Ajánlatok »Rentabilis« jelíggel a kiadóba küldendők.

IRODAHELYISÉG Király u. 16. számú ház félemeletén irodának vagy műhelynek augusztus 1-re kiadó. Az iroda helyiség, tágas. Uccára nyílik. Bővebb megtudható Müller könyvkereskedésben, Dob-u. 19.

Orth. kóser

Állandóan a legjobb minőségben kapható a

Emmentáli sajt karikákban 80 kg.-ig és szalagvágással
Viktória kövér sajt 2-2 és fél kilogrammig
Trappista 1-1 és negyed kilogrammig
Dobozos emmentáli gypár 6 adag; korona 6 adag

Viktória sajtgyárban, Ölbő, Vas m.

Készítményeink a tejtermékbirodatokon többszörösen első díjjal kitüntelve.
Kérjen árajánlatot!

KIRÁLY-UCCA 16. szám alatt levő Bialazurker üzlethelyiségnek fele augusztus 1-re kiadó. Bővebbet: Müllernél, Dob u. 19. könyvkereskedés.

EGYEZER pengő óvadék ellenében berendezek és áruval felszerelék kézimunka, fehérnemű és előnyomda üzletet. Érdeklődők adják le címlüket a Zsidó Ujság-hoz.

FŐRABBISÁGUNK felügyelete alatt termelt és vizimalomban örölt Smüre-liszttal, míg a készlet tart, kapható. Orth. Izr. Hitközségnél, Szombathely.

VOLT talmudista, könyveléshez értő, ellátással gyakoronoknak elmenni festék, vagy más szakmában. Jelíge »21 éves«.

KERESEK bpesti piacon jól bevett detail fűszerkereskedő segédet. Fizetési igény megjelöléssel, ajánlatok »Szombaton zárva« jelíggel a kiadóba.

MEGBIZHATÓ olesó és kitünő minőségű az »Alföldi Szappangyár« Fehérgyarmat, kóser kézmosó-szappana, a legtisztább anyagokból előállítva.

KÖZÉPKORU jobb mindenek főzőnő hosszabb bizonyítvánnyal kisebb családnak ajánlkozik. Önálló háztartásba is. B. Róza, Koháriu. 19/b I. em. 7.

SEGÍTSÉGÉRT könyörög elhagyott súlyosan beteg zsidó ember. Weisz Gyula Bpest, Szt. Királyi-u. 4.

RENDSZERETŐ, tiszta mindenest, ki jól főz, keresek 35 évig. Sternberg, V., Bálvány-u. 23. Telefon: 178-74

JÓ, OLCÓSÓ és gyors munkát készítek. Levelezőlap hívásra jövök. — Grósz Dávid cipész, VII. Kazinczy-u. 14. (Az új mikve mellett).

KOVÁCS-szén, mosott, legkiválóbb minőségben, vagon-tételben beszereshető Pollák Zsigmondnál, Debrecen.

Orth. kóser máczesz

legkényesebb igényeknek megfelelő úgy kásrúsz, mint minőségben, jutányos áron kapható.

Grünstein Jenő,
villanyerőre berendezett
pászkygár, Szerencs

SÍRKÖVEK minden kivitelben legolcsóbb gyáriáron Schreiber Jakab villanyerőre berendezett sírkőüzemében Debrecen, Hunyadi-utca 14.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hofmann és Társa könyvnyomda
VI. Próféta ucca 7

Paróka

különlegességek

(Modern és tartós kivitel)

Olcso árak

Altschüler

Bp. VII., Csányi ucca 12.

(Király-ucca sarok)

Telefon: József 310-79.

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót ז"ל

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425-90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

5630. Susan Purim

Hatvan évvel ezelőtt az említett napon — mely a polgári időszámítás szerint 1870. március 18-a volt — érte a magyar orthodox zsidóságot az a purimi »slach-mónesz«, hogy különálló szervezést I. Ferenc József király elismerte. Amiótt annyi vizsaly dult s annyi elkeseredett küzdelem folyt, el lett érve. A híthű zsidóság megkapta a jogot, hogy olyan községekben, ahol a hitközségi intézmények nem felelnek meg a »Sülchon-Örűch« törvény kódexben foglalt szabványoknak, kiléphessen és külön hitközséget szervezhessen meg.

Hat évtized óta halad egymás mellett Magyarországon a kettéválasztott neológ és orthodox szervezet. Mindennemű egységesítési kísérletek ellen, amelyek nem-orthodox részről indultak meg, az orthodoxia mindenkor zárt falanszot képezett. Az orthodox szervezet közel félszázadon át a legnagyobb s leghevesebb támadásoknak volt kitéve neológ részről. A magyar orthodoxia vezetői azonban bizva ügyük igazságában és Jiszróélnak nem szunnyadozó Órében, állták a támadásokat s megvalósult a szent íge: »bircajsz hasém dárké is, gám ajvov jáslim imaj — ha I-ten kedveli az ember utjait, ellenségei is békét kötnék vele.« Mert a világháburu kezdete óta megszünt az orthodox-neológ irodai háboru s mindmáig zavartalan a béke. A béke évei megmutatják, hogy az orthodoxia nem szakította meg a zsidóság egységét, nem szegte meg a zsidó testvériségről szóló »cháverim kol jiszróél« fenséges tanítását, csupán vallási érdekeinek védelmére kénytelen bevonulni első táborába,

de mindig hajlandó küzdeni közösen és vállatva, ha közös szociális érdekekről, vagy a felekezet becsületéről van szó.

Hatvan év után érdemes visszapillantást vetni a két táborra. A neológia társadalmi s szociális téren nagyszerűt alkotott. Tagjai — nem akadályoztatva az orthodox életmód által — a legmagasabb hivatalokban és pozíciókban elhelyezkedve diszt adtak felekezetüknek. Egy igen tekintélyes zsidó tartalmu magyar irodalom keletkezett, amely népszerűsítette az orthodox szempontból visszautasítandó eszméket. A neológ egyén magánélete sokszor már semmi vallásos elemet nem foglal magában, zsidósága sokszor csak névleges, csak a szolidaritás, a kegyelet, a családi kötelek, a hitközségi adófizetés, vagy a tehetetlenség törvénye fizik még a zsidósághoz. Így tehát rémes pusztítást végzett a táborban a egyes házasság és a kitérés. A »Zsidó Ujság« állandóan napirenden tartja a kérdéseket hasábjain, szem előtt tartva a próféta intéseit: »haciv loch cijunum... — állíts fel magadnak figyelmeztető jeleket, tereld figyelmedet a keserűség emlékeire; irányítsd szivedet az utra, amelyen haladsz, — térj vissza a te városaidba.« A felnövekvő orthodox nemzedék ismerje fel a veszélyt, amely az orthodoxiából való kivétel uton fenyegeti s ragaszkodjék a külön orthodox szervezethez, amely az elmúlt hatvan év alatt az igazi zsidó vallásosság bevehetetlen mentesvárának bizonyult. Az orthodoxia eredményei az elmúlt hat évtized alatt talán nem oly teteszetők külsőleg, mint a neológok eredményei, de belsőleg örök értékűek. Az elmúlt évek alatt

az orthodoxia körében a Tóratanulás fellendült, a vallásosság megszilárdult, bár oly községekben, melyek területén csak orthodox hitközség van, a hitk. világi vezetők megválasztásánál sok — feltétlenül orvoslásra szoruló — vizsaszáság észlelhető.

A 60 éves orthodox szervezet üdvös hatását látjuk, ha a külföldi zsidóság viszonyait vesszük tekintetbe. A magyar neológia izoláltan áll, az utódállamok neológiája nagyrésztben megtagadja a régi kapcsolatot, a nyugateurópai neológokat más törekvések, más nemű irányok érdeklik. A világorthodoxia táborában ellenben a különálló magyar orthodox szervezet példaadó, ezt az utódállamok orthodoxiájánál látjuk épp úgy, mint Németországban és — Palesztinában is.

A megiló első szavához (»váj-hu«) azt jegyzik meg bölcseink: »bajt jelent a vájhi (volt) szók — mert ez a »volt« a héber nyelv szabályai szerint a jövőt változtatja multtá, már pedig a közösség romlása ez. A hatvan éves orthodox szervezet multját kell jövővé változtatni. Nevelnünk kell a jövő nemzedékét e feladatra. Tóratanulás az egyik eszköz, — a régi bevált eszköz. És mellette fontos, nagyon fontos, a jesivát nem járó fiúk és a leányok nevelése. E cél érdekében sokféle eszközt kell igénybe venni, de mindenesetre mellőzhetetlen az orthodox sajtó kiépítése. És így kapcsolódik majd a mult a jövőbe s ha a régi mondás értelmében az összes emléknapiok elfelejtődhetnek, de nem a purim, a hazai orthodoxiának nem szabad elfelejteni sohasem az 5630 év Susan-Purim tanulságait,

A kállói Jahrzeit

— Az olcsó autóbusz — Nagykálló kontra Rási —

Több, mint száz év múlt el a kállói czádik elhunytának napja, Adar hó 7-ike, évenként egyre növekedik a sírját felkereső zarándokok száma. Az idők nehézségei, a lét kemény küzdelmei ellen akar védekezni a hívő lélek, amikor felkeresi azt a helyet, ahol földi nyugalmat lelt az a férfiú, akinek imáját oly sokszor meghallgatta az irgalmas Isten. Az idén a Jahrzeit péntekre esett, ami a sábosz közelsége miatt egy kis komplikációt jelentett, aminek egyrészt örült az a makói társaság, amely autóbuszt bérelt magának, amely huszonötüket Kállóba hozta, azután sáboszra a szanzi rebbe Ujfehértón lakó fiához (R. Sólajm Eliezer) vitte és szombat éjjel visszabogott Makóra összesen 300 pengőért, ami a makói hagyomány nagy ársüllyedése idején is olcsó mulatság. A Nyiregyházi Vidéki Kisvasutak beállítottak hat autóbuszt, amelyek csütörtök délutántól péntek délutánig

szállították az utasokat a kállói zsidó búcsura. Sokan jöttek az ország határán túlról, sőt még Lengyelországból s Romániából stb. A halandót azonban, aki — az anyagi világából, ahol mindenütt csak a pénz játszik döntő szerepet, — egy kicsit menekülni akar a kállói temető csendjébe, a czádik sírja mellé, illuziótrabló intézkedés visszarántja az anyagi világba. A bejáratnál a chevra két megbízottja áll s emlékeztetik a pénzvilágából menekültöt arra, hogy a halottak birodalmában is szükséges a pénz. Belépődíj nélkül általában nem engednek be senkit. A megbízottak 50 fillértől 2 pengőig vetik ki az adót, amelynek jellegét nem tudjuk: forgalmi adó-e, telekadó-e, vagy kegyelet illeték, esetleg fájdalom-díj. Némely szegény emberre nézve valóságos jövedelem-adó jellegével bír, amely olyan, mint az állami adó: az ember nem tudja, fog-e annyit keresni, amivel megadózhatják. Némely sze-

gény ember Kállóra megy, — hogy pár pengő nedóvót gyűjtson, de az esetleges »könyöradományokat« »könyörtelenül« megadóztatják előre. Még a kis bócherliket is az adózó polgárok sorába emelik. S oly szigorúan megy minden, mint az adónál. Egy ur méltatlankodott, amire kilátásba helyezték a csendőrségi diszkriminációt. A chevra mindezekkel szemben arra hivatkozik, hogy az »vajhel« köré betonkerítést akarnak húzni s erre kell a pénz. Kíváncsiak vagyunk azonban arra, hogy a betonkerítés mikor épül s amitán készen áll majd, milyen címen fognak belépődíjat szedni. Mert az bizonyos, hogy sehol külföldön nem szednek díjat a sírlátogatásért, csupán Kállóban (meg Liszván) s Chevrainban a Meóráz Hamachpélónál — az arabok. Nem szabad elfelejteni, hogy a sírlátogatás kegyes s gyakorlandó vallási szokás. Hiszen a gemóró (Táánisz 16. l.) említi a következőt: Minek megyünk ki baj idején a temetőbe? Erről két nézet van, az egyik szerint lealázottságunkat akarjuk dokumentálni, azt:

A szép maskara

— Megtörtént eset —

A hosszú tél lassanként véget ért, már nincs olyan nagyon hideg, így már nem kell a szobát egész nap fűteni. Este ugyan még befűtenek, részint, hogy a szoba kisé átmelegedjék, részint, hogy egy pár krumplit süssenek, vagy a kávé megmelegíthessék. Vagy az egyiket, vagy a másikat, mert a kettőre egyszerre csak valami nevezetes napon jut. Alig, hogy elfogyasztották szerény vacsorájukat, Hajle, Lincer József szorgalmas felesége az asztalra tett egy szitát tele tollal, hogy megfossa, míg a férj megtömté a pipáját, rágyújtott kényelmesen és elővette a »Menajrasz Hámoajr« című családi könyvet, hogy abból felolvasson. Lincer nem volt tanult ember, azért esténként eljárt az Ec chájim egyletre, hol figyelemmel hallgat-

ta a Szidra tanítását. Vacsora után pedig a Menajrasz Hámoajr-ból olvasott fel. Hajle oly figyelemmel hallgatta a szép elbeszéléseket és hasonlatokat, teljesen átérték azt amit olvastak. A hetedik mennyben képzeltek magukat ilyenkor és nem cseréltek volna még a Rasekollal, a gazdag Schlesingerrel se, ki egyedül lakott egy kastélyban, nagy szolgaszemélyzettel. Végre elkészült a fosztás, Hajle a tollat egy kék huzatba tömte, a szírat összesöpörte és a tűzbe dobta. — Mára elég volt. Menjünk aludni! Lincer is becsukta a könyvet, félretette a pipáját. — Tudod Hajle, hogy a jövő héten Purim lesz? — Jobb, ha nem gondolok rá. — Mit hoz nekünk a Purim, egy ép olyan nap, mint a másik. — Nem egészen! Mert ma nem voltál a templomban, ma nem halgattad a Megilót, de a jövő héten te nem fogod azt elmulasztani!

— Hát én bizony nem arra gondoltam, hanem ami a napi örömeiket illeti gondolom, hogy a purim is csak olyan nap mint a többi. — Azt sem tudhatod! A jó Isten csodát művelt őseinkkel, úgy lett a szomorúságból vigság, velünk is történhetik ilyen csoda. Linceréknek egyetlen fiuk volt, ki már tíz éve, hogy eltűnt. A szülők egy felvidéki jesivára adták, hol egészen jól viselte magát, de ott egy mármarosi bócher befolyása alá került, ki folyton Amerikáról beszélt neki. Ott egészen más az élet! Ott nincs szegénység, nincs nélkülözés, ott csak jómódot és jólétet ismernek. Munkanélküliség, szükség, elnyomatás csupa ismeretlen fogalom Amerikában. Lincer Pinkász folyton a szerencséről álmodozott. Képzletében milliomosnak látta magát, ki folyton a vagyonát gyarapítja és a vval támogatja a szegényeket.

Ha erev peszách szombatára esik

— Welcz rabbi új műve —

Mivel a folyó évben peszách első napja vasárnapra, illetve az ünnep előnapja szombatára esik, — időszerű Welcz Izrael pesti rabbi »Chajk jiszroel« címen most megjelent műve, amely a szombatára eső erev-peszách vallás-törvényeit összegyűjti s rendszeresen tárgyalja. A mű egyébként második része szerzőnek ugyanilyen tárgyú, 3 év előtt megjelent könyvének. A mű rendkívül nagy olvasottságra mutat, nemcsak a régi tekintélyek műveiben, hanem a legújabb autoritások irodalmában. Szerző többször említi Rosenberg Saul újfehértói főrabbival folytatott tudományos levelezését. A most elhunyt büd-szentmihályi gaon több reponzumát is közli; látjuk belőle, hogy — mint a »Zsidó Ujság« is megemlítette nekrológiájában — nem volt híve az olyan tilalomnak, amelyek nincsenek a régi

olyanok vagyunk előtted, Mindenható, mint a halottak. A másik nézet értelmében azért megyünk a halottak pihenőhelyére, hogy az elhunytak könyörögjenek érettünk. Ép olyan ismeretes az, ami Rásiban olvasható Jevomajs 122. lapján: »A gaonok döntvényeiben azt találtam, hogy a nagy ember elhunytá évfordulóján összejönnek a környékből s sírjához vonulnak a tudósok és az egész nép.« Mind-ebből tehát kiderül, hogy a Jahrzeit napon való sírlátogatás talmudi időkre visszanyúló kegyeletes szokás s így nincs jogában egy erkölcsi testületnek e szokás gyakorlását bármiképpen is megnehezíteni. Szóval: ha már szednek belépődíjakat, valahogy másképpen kell elrendezni s különbséget kell tenni tehetősebb s egész szegény ember között, aki ingyen szeretné magát kisírni Reb Eizik sírján. S.

A közelgő peszách ünnepekre

idejekorán gondoskodjon
 ארמ'ה נשר שר פסח
szappanokról. — Gyártják a bpesti **orthodox rabbinátus** felügyelete alatt az
ALBUS
 Szappangyárak
 Schützer Jakob és Fia cég,
 Kossuth Lajos ucca 13.

döntők véleményével megalapozva. Welcz Izrael rabbi az erev peszách halachákkal kapcsolatban sok időszerű kérdést beszél meg.

Felvonulnak előtűnik a gramofon, a termos, a telefon, a sólet-kályha, a lift, a rádió szombati napon való használhatóságának kérdései.

Mellékesen megbeszéli rendkívül alaposan az összes előállható kérdéseket. Nagyon érdekes, amint pld. a sábosz

A terített purimasztalnál gondoljunk éhező bócherjainkra! A מתנות לאבינוים napján adakozzunk, az összejöveleken gyűjtsünk a „Tomché Jesivósz“ részére.

(Küldemények címe: Országos Tomché Jesivósz Egyesület, Győr. Postacsekk-számla sz. 40.530.)

Szüleinek nem mert szólni, mert tudta, hogy azok nem engednék meg, hogy kivándoroljon. Ha most nem is szól nekik, az volt a szándéka, ha majd vagyonhoz fog jutni, szülőit boldoggá teszi.

A legfurfangosabb módon gyűjtötte össze az utiköltséget. Rokonaitól, ismerőseitől kért támogatást s alig mert jóllakni, hogy csak minél előbb együtt legyen a szükséges összeg. — Végre elérte álmai vágyát, kijutott Amerikába. Eleinte rosszul ment neki. Egyik oldalon az angol nyelv hiánya, másik oldalon a hitűsége nagyban megnehezítették neki, hogy keresethez jusson. Barátja már tulakarta magát a szombat-tartáson tenni, de Pinkász hajthatatlanul kirtartott az ősi hitűség mellett. Hát azért jöttem ide, hogy itt »pose« legyek? Ha a nagy szerencse, csak vallástiprissal érhető el, akkor nem akarom megismerni. In-

kább vissza megyek az én rongyos falumba tollat és gyapjút gyűjteni, megelégszem kenyérrrel és vízzel, hitűségemből egy hajszálynit se engedek. Az én »ojlom habó«-mat (tulvilági üdösség) nem adom oda a világ összes gyönyöréért és minden kincséért sem. Az ő tántoríthatatlansága által barátja is hitű maradt.

Egy purimkor, mikor egy imaházból jöttek, hova Megilót hallgatni mentek és épp azon tanakodtak, hogy mihez kezdjenek, megszólítja őket egy nagyszakállu, napbarnított arcú férfi: Hova fiatal barátaim? Munkát keresnének! — Volna kedvük Transvába menni? ott van munka. — Akár a világ végére is, csak keresethez jussunk, hol szombatot tarthatunk. — Ha maguk szombatot akarnak tartani, akkor az én embereim, mert a hitű munkához mindig több a bi-

zalmam. Gyémántcsiszoló üzemen van. Ha igyekvők és tisztelgések lesznek, akkor sokra vihetük.

Igy került Pinkász Transvába, hol az orosz emigránsnál kitanulta a gyémántcsiszolás mesterségét. Ügyességével és szorgalmával annyira megnyerte munkaadójának bizalmát és elismerését, hogy néhány év múlva munkavezetőjévé tette. Rövidesen elvette leányát feleségül. Mig rossz sora volt, nem mert haza irni, később meg már nem akart, csak mint gazdag ember akart szülőinek hírt adni. Alig, hogy megnősült, apósától néhány havi szabadságot kért, hogy szüleit meglátogathassa, mert nagyon elfogta a honvágy.

Lincerék már befejezték a purimi ebédet, mely egy pár jó ismerős figyelmességéből elég ünnepies volt. Azon tanakodtak, hová menjenek előbb: a Rasekólhoz,

Adar 7-i ünnepségek

hágodajlikor tartani szokott drósókról, az elsőszülöttek bójtjéről, a melávo demálkóról, stb.-ről szól. E kérdések-nél szerzőnek a minhog-irodalomban való (még a későbbi kabalisztikusban is) jártassága rendkívül nagy. Hogy milyen részletességig megy a tárgyalás, mutatja, hogy még azt a jidis éneket is közli, amit a szanzi rebbe a kállói rebbe melódiájára (Szól a kakas-már.) énekelt szombatonként a góluszról és a sechinó-ról. Megemlíti azt az akcióit is, amelyet megboldogult Groszberg Lipót z. c. l. szerkesztő segítségével megindított az «Allgemeine Jüdische Zeitung» hasábjain.

Az érdekes mű, amelyet egy jól összeállított tárgymutató könnyen kezelhetővé tesz, a talmudi irodalom határozott nyeresége és így jó ügynek tesz szolgálatot, aki megveszi a szerzőnél (Woloz Izrael rabbi, Budapest, VII. Kertész u. 27.)

A könyvet Katzburg Salamon nyomdájára (Dob-u. 28.) állította elő, művészies kivitelben.

אָרַמְדָה כֶּשֶׁר ווײַן אױן ליקאַרעו
HONIG ÉS WEINSTEIN
 (VIII., Magdolna-utca 43.)
 cég. vezetésű és szigorú ellenőrzésű
 a. a. l. orth. kóser borokat egy-
 szintén borpárlatmentes liköröket
 legkiválóbb minőségben és legolcsóbb
 árban árusít. — Kivánatra házhoz is
 szállítunk. — Telefonon is megren-
 delhető: **J. 333-57 és J. 360-11.**
Klein Simon, Csobánc-u. 8.

Györből jelentik: Snyders fő-rabbi vasárnap tartotta magasróptü «Zajin ador»-dróseját, melyet a Bikur Cholim társasvacsorája követett. Az est fényét a főrabbi újabb szellemes beszéde emelte. Az estélyt Gestetner Benő, Fischer Armin, Grosz Ignác és Kollmann Benjámín rendezték.

Miskolcra jelentik: Austerlitz Sámuel főrabbi Mózes mesterünk elhunytának évfordulója alkalmából gyönyörű emlékbeszédet tartott. Vázolta a minden idők legnagyobb emberének és tanítójának Majse rabbéninek életét. Könyveket fakasztva beszélt az elmúlt év folyamán az élők sorából kidőlt dicső nagyjainkról, majd kegyelettel adózott a miskolci chevra elhunyt elnöke, héthársi Neumann Adolf emlékének.

A KISKÖRÖSI SASZ CHEVRA sikerült szijüm-ünnepélyt rendezett zajin ador előestéjén. Löblovics Bernát főrabbi magasszarnyalású «Hadron-Aloch» beszédje keretében kegyelettel emlékezett meg az ez évben elhunyt gaonokról és méltatta érdemüket. Halvacsora után ismét a főrabbi ur gyönyörű, humorral átszőtt ünnepi beszédét élvezheték rajongó hívei. Utána Klein Jakob

a Sász-Chevra elnöke, Ruder Mór és Schwarz Izidor hittanító beszéltek hatáson.

Nagyszébenből írják: Zajin Ador előestélyén tartotta a helybeni «chevra misnájosz», fennállásának 10 éves jubileumával egybekötött szijüm-ünnepélyét. A szijüm a misna teljes 6 rendére (sisó szid-ré misne) szólt, amely alkalmából Künstlicher Hermann főrabbi mély gondolatokkal telített «hadron aloch»-t mondott. A banketten többek között a főrabbi fia Künstlicher Áron beszélt nagy hatással.

Megszűnik a gondja,
 ha **peszáchra** összes fűszer-
 és élelmiszer, valamint máczosz
 szükségletét kizárólag
אָרַמְדָה כֶּשֶׁר ווײַן אױן
özv. Neuwirth Józsefné
VI., Vasvári Pál-u. 6. sz.
 alatti üzlemben szerzi be.
 Referencia a bpesti orth. rabbi-
 nátnus
 Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!
 Győződjék meg az árucikkek
 kitűnő minőségéről.
 Tej díjtalanul házhoz szállítva.

vagy inkább a Chevra-gábehoz? mert itt is, ott is volt asztal felállítva.

Az asztalon mindenféle italok, sütemények, különleges ételek vannak. Ezen asztal mellett mindenki «otthon» van. A maskarák itt mutatkoznak be, ha a bócherek purimpilt adnak elő, azt csak ott teszik, ahol asztal van felállítva, szóval itt központosul a zsidó társadalmi élet. Lincer azon a véleményen van, hogy előbb a Rasekolékhoz menjenek, mert azok nagyon «finom» népek, ott ép oly szívélyesen fogadják a szegényt, mint a gazdagot. Heile asszony inkább utoljára menne oda, mert onnét már közel van haza.

Most kopognak az ajtón és bejön egy gazdagon, városiasan kinéző pár. — Jó napot. — «Berichim hábóim.» No ezek szép maskarák — gondolja magában Heile. — Sólem áléchem! Üljenek le —

Nem kaphatnánk mi itt éjjeli szállást? — Ilyen előkelő vendégeknek nincs szállásunk. Hová való az ur? — Kérdi Lincer. Hát idevaló! — Kinek a fia? — Hát az apámé! — Ejnye, de jó vicces ez az ur — gondolja Lincer. — Ki hát a maga apja? — Ki? — aki kérdezi.

— Teremtő jó atyám! ez a mi Pinkászunk! — Bizony az vagyok, az a Pinkász, ki a jesiváról megszökött. És ez itt a feleségem. — Én mindjárt megismertem — szökt Heile, de nem mertem mondani. Mily szép ember lett belőle, mily aranyos felesége van.

Lincerék örömét nem lehet elmondani. Természetesen, se a Rasekolhoz, se a Chevragábehoz nem mentek, hanem maguk közt töltötték a délutánt, egymást kérdezték és egymásnak elbeszélve mindent, ami eddig történt. Vacsora után Pinkász kifejezte azon óhaját,

hogy menjenek a rebbehez, hogy felesége megismerkedhessék az itteni purimi szokásokkal. Heile vonakodott. Pinkász ezt észrevette, megnyugtatta: Bátran bemutatható feleségemet az orthodox körökben, mert ő úgy viselkedik, mint ahogy az egy orth. zsidó asszonyhoz illik. Mikor bekötötték a fejét, tényleg be is kötötték a fejét és azóta befödött hajjal jár, hisz másként el sem vettem volna. Vegyétek tudomásul, hogy én az új világban is az a hithü zsidó maradtam, mint ti a régiiben.

— Most édes fiam — vette Lincer a szót át — érzem magam csak igazán boldognak. Miután megnyugtattál, hogy az unokáim is vallásos zsidók lesznek, örülök szívem mélyéből neked és szerencsédnek.

Igy lett Lincerék purimja igazi ünnep.

Lövy Herman.

Pápai Purim

Mint minden évben úgy most is pontosan beköszönt a vidám füzet — örvendetes jelöl annak, hogy bár Pápán sokszor viszálydul, de Purimkor kibékülnek, hogy megmondják egymásról — az igazságot, hisz Purimkor minden szabad. Az élet Pápán is szomorú. Erről három vicc is szól:

— Mit szólsz a mai boltokhoz?
 — Olyan ez, mint a somenezsre.
 — ??
 — Az egyik előbb végez velem, a másik később...

— Hogy megy a bolt?
 — Köszönöm, már a feleségem névén.

— Megy a bolt?
 — Igen... tönkre.

Annál szebb, hogy a jókedv győzedelmeskedik, aminek talán egyik oka, hogy a purimi ujság elsősorban az ifjusághoz szól s így bizonyára visszhangra talál a következő hír:

Disztagság. A Tiferesz Bachurim választmányi gyűlése dr. Pápai Lajos főállatorvos urat egyhangú lelkesedéssel disztagjává választotta, tekintettel a fentnevezettnek a tagok gyógyítása terén végzett áldásos munkájára.

Örvendetes, hogy az ottani egyleti gábék önértetések. Róluk szól a következő eset:

Egy kis egyleteske gábeja utazik a vonaton és szerette volna a kupé közönségének tudtára adni, — hogy ő egy «gábé». De nem tudta, mit csináljon. Zavarában már homlokát törülgette. Végre a homlokára csapva felkiáltott:

— Mondják, uraim, minden gábe-nak ilyen melege van?

A fiatalság a házasságot is meg-

lehetősen reálsan fogja fel. Erről tanuskodik a következő párbeszéd:

— Mondd, Slajme, milyen papírok kellene a menyasszonynak az esküvőhöz?

— Először is születési bizonyítvány, aztán újraoltási, honossági bizonyítvány, szülői beleegyezés s végül — sok-sok értékpapír.

Az ifjak azonban jó férjek is lesznek, mint ezt a következő «szellem» i dézés mutatja:

Spiritizta: Az ön férjének szel-leme megjelent, nagyságos asszonyom és azt parancsolta, hogy új lakásba költözködjön.

Asszony: U-ugy?! Parancsolta?!... Akkor itt tévedés van! Az nem az én férjem.

Az egész világ egy város. Ennek

Megileh ESZTER KÖNYVE

Purim alkalmára gyönyörű kézzel írott B-fükkel pergamentre, valódi ezüst, antikstíliú tokban.

Minden zsidó család legszebb vitrindísz és bármely alkalomra legmegfelelőbb ajándék.

Kapható:
**Sternberg
 Abrahámnál**
 Budapest, V., Bálvány-utca 23.

Ceres-ételzsir

a szokott kiváló minőségben minden fűszer-csemege- és élelmiszer üzletben kapható.

**Hutter József szappangyár
 Olajipar részvénytársaság**

Budapest, Erzsébet-körút 6.
 Telefon: J. 461-91, 92, 93, 94.

bizonyítására szolgál egy szerkesztői üzenet:

— Nagybetegek: 1. Ami a zsidó kórházba való felvételét illeti, — nem sok jót jósolunk. 2. A kérvényhez csatolandó papírok a következők: Házassági, erkölcsi, újraoltási, legalább négy középiskolai bizonyítvány. Bizonyítvány továbbá arról, hogy anyósa van-e már 60 éves és hány foga van? Ha fenti irásokat megszerezte, úgy tegye félre, mert míg nem haldoklik, semmi kilátása a felvételle.

Az országos orth. ügyek is élénk pedagógiai megvitatásba kerülnek, amit azzal a kiegészítéssel közlünk, hogy bár purimkor minden szabad, de purim után megtudják, ki az «vázesz pónem».

— Pészachkor nyolc napon át lakával élünk, — magyarázza a tanító az iskolában.

Móricka: En tudok valakit, aki az egész éven át abból él.

Tanító: Ki az?

Móricka: Az Orsz. Orth. Központi Iroda.

Stilszerűen azzal fejezzük be: jó purimot, kevesebb bu-rimet, jobb vicceket.

אָרַמְדָה כֶּשֶׁר
טאַקאיער ווײַן אױן פּאַס
Tokaji husvétli boraim
megérkeztek!
 Rendkívül olcsó áron árusítom.
 — Díjtalanul házhoz szállítom. —
Niszel étterem
 Rombach-utca 16.
 Tel. J. 439-96.

RADION

egy maga mos!

Gyártja: **HUTTER JOZSEF**

**Szappangyár — Olajipar
 Részvénytársaság**

Telefon: József 461-94.

VII. Erzsébet-körút 6. sz.

Emlékünnep a pesti orth. főtemplomban

— Sussmann rabbi Adar 7-i drósejából —

I.

בתוכחת על עון יסרת איש ותמס כעש חסדו
אך הכל כל אדם סלה. (תהלים ל"ט)

A mai nap lelkünket megragadó tanulságait kifejezésre juttatja a szent zoltáros szava: »Bűne miatt büntetéssel fenyt meg a férfit, s megsemmisít molytól szétrágot dologként minden gyönyörűségét, — bizony semmiség minden ember.«

Es különösen kifejezésre juttatja akkor, ha az e szavakhoz fűzött midrás-magyarázatra gondolunk (Midros Rabbo, Voeszchanan): »Csupán egy bűn miatt ítélte el a férfit, Majse Rabbénut s molyette ruhából való foszlányhoz hasonlónak tette az ő gyönyörű, a gyönyörűség országába, Erecz Jiszróelbe irányuló vágyakozását, — s ha ez így van Majse Rabbénivel, milyen tűnő és milyen semmis minden más ember, aki mulandóságra van teremtve és arra, hogy a tulvilágon számadást adjon cselekedeteiért.«

A mulandóság és az örök élet tanulságait akarja Adar 7-ike tudatunkba írni. »Ha Majse Rabbénut meghalt, ki ne halna el.« Az elhunytak emlékének van szentelve a mai megemlékezés. Amikor itt összegyűleltünk, a mai szidró felszólítása szól felénk: »vejjekhez li terümö — adjatok nekem a szentélyhez áldozatos felajánlást« és arra gondolunk, hogy Jiszróel közössége mennyi áldozatot hozott, mennyi felajánlást tett a mennyei szentélyre, mennyi kiválóság hagyta el a földi élet szinterét, mennyi fénylő egyéniség ment az örök-kiválóságba az elmúlt évben.

II.

De — hogyha veszteségről beszélünk, — kinek nem jutna eszébe e hitközség tagjai közül a mi felejtetetlen veszteségünk. Ki nem érezné, hogy »ezt a mai napot« sirásra és gyászra rendelte az Ur, — vajakró hásem czevoajsz bájjam háhu livchi ülemispéd«, a mai napot, amikor is-

mét feltűnik a földöntuli ragyogásában a mi elhunyt mesterünk, tanítónk, urunk, főrabbinck: R. Jákajv Koppel z. c. l. emléke. Elvesztettük őt! Az igazak elhunytja olyan, a gemóro szerint, mint a bészámikdos elhamvadása és ez a tűz még mindig éget minket és én ismétlem a zoltáros szavait: »forró az én szívem belsőmben, gondolataimban lobog a tűz, amikor nyelvemmel szólok erről — chám libi bekirbi, báhiggi tivár és...« — Az emlékezetet hívogató szavára feltűnik előttünk az ő fénylő alakja, akiben megvalósult az Irás ígéje: — »Veajhávón keczész hásemes bigevürószaj, vátiskajt hoorecz árbóim sóno — akik I-tent kedvelik, olyanok, mint a nap, ha kisugárzik fénye teljességében és békesség lett a földön negyven esztendeig...«

Negyven esztendeig a béke és megértés szelleme honolt e gyülekezet felett, mert az ő napja sugárzott a közösségre. Mindenkoron felejtetetlen marad ő részünkre, amit ékesen bizonyít a Misnának az elfeledt dolgokról szóló tanítása:

כל זית שיש לו שם כשרה... אינו שכהה
כר"א בשמו ובמעשיו ובמקומו. (משנה פ"ז פאה)

»Az olajfa, amelynek különleges elnevezése van, a mezón, nem esik az elfelejtett fogalma alá. Hogy kell ezt érteni? Ha külön elnevezése van, akár bőséges olajtartalma, akár a többieket felülmúló kiválósága által, továbbá, ha különleges a »termékenység«, a gyümölcse sokasága által és ha különleges a »helye«, mert egy hasadék mellett nő.

E halachikus tétel egyes szavaiból kiformalhatjuk magunknak a mi megdicsőült Mesterünk valóban felejtetetlen nagyságát. A próféta szavaival mondhatjuk ő róla:

»Viruló olajfának, gyönyörűségesen szép gyümölcsöket termőnek nevezett az Örökkévaló. A Tóra és a miczvók világító olaját termelte az ő életfája, azért nem esik működése a »sikehó«, az »elfelejtett« fogalma alá, mert »különleges neve az

egész zsidó világ mezejéne. Az egész zsidó világban fogalom volt Rabbi Koppel Reich neve. Jelentette egyéni értékek dus kincstárát, a kortársakat felülmúló erényeket; jelentette a »termékenységet«, a sokoldalúságot, a tanulmány tudomány gaonját, a templomi ékesszólás mesterét, a tiszteletet parancsoló külső megjelenést, a zsidóság összes ügyeit szívén viselő, páratlan jószág, i-tenáldotta bölcsességtől, csodálatos munkaerőjű lelkipásztort. Es különleges név és szerep jutott azzal, hogy a gondviselés az ő »helyére« akkor állította, amikor az irás szavaival: »pártviszályok zavara dult — bifrójáj peroaajsz...«, mikor a kongresszusi »szakadás« állott be és amikor arról volt szó, hogy Jiszróel közösségének mezejét el ne öntse a gátszakadás folytán a vallástalanság árja és ő akkor kiérdemelte a próféta szavai szerint azt a nevet: »a szakadékok helyrehozója, az ösvényeknek lakhatásra való megjavítója — vekajré lechó gajder geder mesajjév neszivajsz losóvesz«. Es ezért: »én laj sikehó!«

Ilyen élettartalom mellett felejtetetlen marad mindnyájunkra R. Jákajv Koppel Reich élete és példája; a feledés moha nem lepheti el soha emléket.

III.

»...Ével jóchid ászí lóche, ha a mi veszteségünk egymaga »mispéd támriim« sok keserűség sirámával sujt le bennünket, — milyen legörnyesztő, ha »mispéd tamriim«, a sok veszteségre gondolunk, amely az évben érte közösségünket. A midrás felveti a kérdést: Majse Rabbénut halálánál áll: »vájitmü jemé bechiszaj — véget értek a gyásznapok;«

Figyelem!

Üzletáthel vezés miatt héber és magyar tárgyú könyveket rendkívül olcsón árusítok.

— ספרים מלימים —

MÜLLER JÓZSEF

VII. Dob-utca 19

Augusztus 1-től
Király-utca 16. alatt.

20 napos függönyanyagvásár

150 cm. széles svájci cérnagrenadin, fehér és ekrü . . . . P 2.30
Csipke 6 f től. Matras függönykélme P 2.40 től. Mintás tüll P 4.—
2000 drb. függöny, Stor, Vitrage, ágyterítő, soha nem létezett árban.

Löwy Arthur
fonal és kézimunka üzletei, Bpest VII., Király utca 15.
V., Lipót-körut 25.

Jákajv ósapánknál azonban: »vájávrü jemé bechiszaj — elvonultak a gyásznapok«. Miért? Felel a midrás: »Majse rábbénut után nem maradtak siratók, Jákajvnál maradtak siratók.«

משה שלא היו לו כונים נאמר, ויחמי אהל
יעקב שהיו לו כונים נאמר, ויעברו לפי שעה. (פ"ט)

A midrás értelme ez lesz: »Majse elhunytánál az idő nem volt alkalmas a busulásra. Akkor érte el Izráel az Igéret földjét s a Majse elhunytja feletti gyászt csakhamar vígság váltotta fel. Azért »vájitmü« véget értek a gyásznapok. Mig Jákajv halála után máris kezdte érezettni hatását — az egyiptomi elnyomatás és így a gyász csak ideiglenesen elvonult, de a sirás napjai nem értek véget.

כיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם
של ישראל מצרה השעבור. (רש"י פ' ויחי)

A mi Jákajv apánk, Rabbi Koppel, gyásznapján sem szünt meg a sirás, mert maradt sok siratója, megnövekedett a siralom.

Siralom a közösségünkben; elhunyt a jeles »seliách cibür« Reb Dóvid Hartmann, Reb Feivel Klein, Spitzer Jakab, Bärkány Ármin, és több előkelő bal-bósz. »Jákajv jes laj bajchim«. Nagy a siralom, mert a kenyérről való harc kimondhatatlanul kétségbeesítő. »Jórajd jórádnü« nagyon, de nagyon lesüllyedtünk, »lisbajr ajchel«, hogy megszerezhessük a mindennapi falatot.

»Jákajv után sok a siralom«. R. Koppelen kívül a zsidóság sok gaonnak elhunytát gyászolja. (Szókok felsorolja a Zsidó Ujság 9-ik számában közölt névsort és megemlíti az elhunyt főrabbi öcsét, W. Reich badeni rabbit.)

Mennyi gyászt jelent e férfiak elvesztése! És utóljára hagytuk a leg-súlyosabbat: »Simajr énenü!« Reb Simele, a büdzentimhályi gaon is elment tőlünk, akiről elmondhatjuk a tisebeovi imával: »ki fog vallási kérdéseinkre felelni, ki fogja kételyeinket eloszlatni? — mi jetarécz küsjajsz, mi jefarécz hávójajsz...«

IV.

Igen, »Jákajv apánk elhunytja után megszapordtak a siratók«. — Az egész zsidóság siratja a Szentföld vérengzéseinek áldozatait. 126 tisztalelkű, értékes, I-tennek szentelt élet pusztult el. »A szentség drágakövei elomlottak az utcák sarkain.« »On-

tották a vérüket, mint a vizet, Jerusolajim környékén.« Milyen boldog reménye volt a zsidóságnak a szlobodkai világhírű jesiva áttelepitése az ősök városába, Chevrajnba. R. Chájim Sonnenfeld, a palesztinai hithűek feje mondotta szólnak palesztinai látogatásánál: »A Chevrajnban pihenő ősök óbresztője lesz a szentség nyájának Tóráat tanuló szava.«

De jaj, bekövetkezett az öldöklés és most a Tóra-tanulás szava helyett a kiontott vér szava kiált az égbe, kiált segítségért, megváltásért.

קול הצאן בחברון יעורר ישני חברון ועכשו
קול דמיה צועקים!

V.

»Jákajv apánk után nagyon szaporodtak a siratók«, mert »hallatszük népem leányai sóhajtásának szava, messze országából. Ami hir Or-szországból, az megdermeszti a szívet. Millió zsidó lelkek öldöklése folyik ott. A hitközségek szótzuza, a templomok megszentségtelenítve. Még soha ilyen baj nem sujtott le a zsidóságra.

מימיהם של ישראל לא באו לצרה כנחא!

Századunk szégyenfoltja az, ami ott történik.

S mi itt állunk tehetetlenül, a saját bajainktól eltompitva. A hitnek igazi vértanúi ök. Hadd mondjam el ezzel kapcsolatban megdicsőült mesterünknek, Rabbi Koppelnak egyik szentírásmagyarázatát, mely a zoltárigéhez fűződik: »hirdetik az egék a te csodatetteidet, a hűséged is a szentek gyülekezetében. A természet csodái nagyok, fejtegette R. Koppel — de még nagyobb csoda, ha a zsidó ember az ő I-ten iránti hűségéért képes vértanuságot szenvedni, mindennap, állandóan. — Valóban ilyen orszországi hitestvéreink élete. Rajtuk megvalósul a szent íge: »naponként ölnék meg bennünket miattad — ki olecho hajrágnü kol hájjam;« nem

השבת אגודה

Múlt pénteken Nyiregyháza felől a kálói Jahrzeitra utaztamban elhagytam a vonatban fehér papírba göngyölve tálisz-beutliben táliszt. 2 pár ifilint. »sáaré cijen«-t stb. Utóbbira rá van írva a nevem: Majse Wieder. — Kérem a becsületes megtalálót, sziveskedjék azokat címre visszajuttatni. Ha valaki megvásárolta volna, szivesen visszatértem költségeit.
Wieder Miksa, Hajdunánás.

Patkányt, egeret, mezel egeret csak „RATINOL“, sváb-bogarat, csótányt, rusznit, hangyát „RUSSIN“ irt gyökereesen! Más állatra, emberre veszélytelen! Napiárban szállítja: **Ratnel Laboratorium Budapest, Murányi ucca 36.**

egyszeri önfeláldozásról van szó, hanem állandó vértanuságról. Testvéreim! Rendítsenek meg bennünket ezek az események, »üljenek a földre, legyenek szótlanokká Ción vénei.«

A templomi hallgatóság földre ül, gyásza jelül s felhangzik Holczzer kántor művészes Kél molé Ráchámim imája, amelynek befejezése után folytatja a szónok:

לדעת מה זה ועל מה זה אמרה לו לך
אמר לו מימיהם של ישראל לא באו לצרה
כנחא, שמא כפרו ישראל בלוהור, דכתוב בהן
מה ומה הם כתובים.

Testvéreim! Pár nap múlva olvasni fogjuk a megilóban: »lódáasz má ze, veál má zek, meg kell tudnunk, miért történik az egyik és miért a másik esemény s tegyük fel magunkban a kérdést: mire akarnak tanítani az események amelyekhez hasonló szomorúságok még nem érték közösségünket; talán elhanyagoltuk — a midrás szerint — a két kótábla tanításait, amelyekről azt mondja az Irás: »mize ümize«, »az egyik« és »a másik« oldalról voltak megírva? Térjünk meg,

térjünk vissza a tórához!

a miczvó hoz s bizzunk abban, hogy »nofló laj szajszif«, a mai legmélyebb sülyedés után már csak »küm beszülász Jiszróel« emelkedés következhetik s megvalósul a szent íge: »legörnyedt a porba lelkünk, oda ragadt a földhöz testünk, — ó, kelj fel, segíts nekünk s ments meg minket a te szereteted kedvéért«. Amen.

Katzburg Salamon könyvnyomdája

Budapest, Dob ucca 28.

Elvállalja mindennemű nyomtatványok elkészítését. — Specialista héber nyomtatványokban.
מקבל להדפיס ספרים בול ובתנאים קלים.

Pollák Sarolta kozmetikai Intézete, Budapest, VI., Andrassy-ut38.

I. em. Párizsi Áruházal szemben. — 25 éves működés.

Hajszálak kiirtása arcról, karról, szeplők, pattanások, összes szépséghibák kezelése. — Szemölcsirtás. Arcpóolás, bértrendszer. — Miracle hajeltávolító szer szétküldéseutasítással. Minden eddig felülmúlt! Díjtalan tanácsadás (Prospektus)

HIREK

NAPTÁR

Péntek: Purim.

Sábosz Teczave: Susan Purim.

Gyertyagyújtás (Bpest): 5 ó. 30 p.
 שבת kimenetele „ : 6 „ 25 „

Olvasóinkhoz! Felkérjük mindazon igen t. olvasóinkat, akiknek előfizetése f. hó 1-én vagy még előbb lejárt, hogy azt postafordítással megújítani sziveskedjenek. Az átutalás legegyszerűbb módja belföldön postatakarékpénztári csekk útján (50,791 sz.): külföldön pedig (évi 22 P) postautalványon eszközölhető. (Romániában az utalványon az összeget a postahivatalknak tölti ki) Régióta hátralékban levő i. előfizetőinknek postai megbízásokat küldtünk és kérjük azoknak szives beváltását.

A purim alkalmából összes előfizetőinknek és barátainknak vig purimot, פורים שמחה-t kíván a Zsidó Ujság

szerkesztősége és kiadóhivatala.

— A BUDAPESTI ORTH. CHEVRA KADISA f. hó 6-án tartotta az idén választással egybekötött rendes évi közgyűlést. Dr. Friedmann Izidor elnök nagy koncepciójú jelentésben vázolta a Chevra most lezárult három éves ciklusának munkáját. Az évi jelentés keretében megindult hangon mutat rá a hitközségre és óriási veszteségekre. Dr. Ábrahámsohn Hermann főtitkár felolvassa a zárszámadást, ami után a közgyűlés megadja a tisztikarnak a felmentvényt. — A Chevra most meginduló 3 éves ciklusára megválasztottak: Friedmann Izidor dr. elnök, Schlesinger Adolf alelnök, Weinstock Vilmos elnök, Reitmann Manó pénztáros, Berger Sámuel, Filut Beinis, Kornfein Ábrahám gondnokok. A választmány tagjai lettek: Berger Jakab (Népszínház-u.), Böhrer Jakab, Boxhorn Mózes, Duschinsky Márkus, Frankl Adolf, óbudai Freudiger Ábrahám, óbudai Freudiger Lipót, Fuchs Ignác Kecskeméti Adolf, Klein Ignác (Paulay Ede-u.), Korein Dezső, Rebenwurz Izidor, Spiegel Simon, Sputz Sándor, dr. Stern Simon, Strausmann Dániel, Süßmann Adolf, Weisz Mór (Dob-u.)

— RABBIVÁLASZTÁS. A nagymihályi (Szlovenszók) hitközség dajenjavá megválasztotta Ehrenreich I. Ch. dévai rabbit, az »Ojezar Chájim« talmudi folyóirat kiadóját.

— VÁLASZTÁSI KÜZDELEM — DEBRECENBEN. A debreceni orth. hitközségben vasárnap elnökválasztás volt. A heves választási harcból az eddigi elnök: Bernfeld Sámuel, az országos központi bizottság tagja került ki győztesen.

— A PALESZTINAI HITKÖZSÉGI SZERVEZET ÉS AZ ORTHODOXIA. Március 1-én jelent meg a palesztinai kormány rendelete, amely hatályba helyezi a »Kenészet Jiszróel«-t, mint a palesztinai zsidóság szervezetét. A szervezeti szabályzat szerint három évenként megválasztja a képviselőtestületet (»Aszfát Hánivchárim«) és ennek tagjaiból alakul az intéző bizottság (»Váád Leumi«). A szervezetnek joga van a hitközségekre adót kivetni. — A palesztinai orthodoxia — amint emlékeztet — nagy harcok árán, az ottani Aguda által tavaly ilyenkor lefolytatott, ugynevezett »kilépési akció« folytán, külön orthodox szervezetbe csoportosul.

— ZSIDÓK TILTAKOZÓ MUNKASZÜNETE LENGYELORSZÁGBAN. Mivel a lengyel kormány, nem törődve a zsidó képviselők tiltakozásával és kéréseivel, folytatja zsidóellenes, zsidó egzisztenciákat tönkretévő adópolitikáját, a zsidó képviselők felhívták egész Lengyelország zsidóságát, hogy tiltakozásuk jeléül március 11-én Lengyelország egész területén minden zsidó műhely és üzlet szüneteljen. Az erről szóló felhívásban ez a jellemző passzus foglaltatik: »Kormány- és uralkodó pártok azt hiszik, hogy nem kell törődniük velünk, mert kisebbség vagyunk. — Testvéreik! Ne veszítsétek el a reményt... Tiltakozatok, Kétségbeesettek megnyilatkozásai, kiáltó szünetek hatoljon az irányadó tényezők szívéhez és figyelmeztesse őket egész néprétegek elpusztulásának veszélyére!«

— AZ ELSŐ MISKOLCI TALMUDTÓRA ÉS MISNÁJÓSZ EGYLET f. hó 9-én tartotta évi tiszújói közgyűlést. A választás eredménye: Berger Sámuel elnök, Klein Sándor és Sajovics Mór gondnokok, Landau Dávid pénztárnok, Márkus Heiman elnök.

— A FELSŐSZOLCAI CHEVRA KADISA, — mint onnan írják, — Adár hó 2-ik napján tartotta rendes évi közgyűlést. A közgyűlés egyhangulag újból megválasztotta az érdemekben gazdag régi elnökét: Grosz Izidor urat, gondnok Stern Árpád lett, majd disztagsággal tisztelték meg Donáth Fülöp ónodi rabbi urat. Az új disztag magas szárnyalású beszédet tartott, melyben megemlékezett az ez

évben elhunyt gaonjainkról és Palesztina hősi halottjairól. — Az ezt követő remek Chevra-Szünet, Donáth rabbi divré-tórája és Weisz Miklós, a böcsi hitk. elnök szónoklata fűszerezte. Kolla Jónás kántor szép zemiresz énekével szórakoztatta az éjféltől, míg együttmaradt társaságot. A rendezést Grosz Izidorné, Landsmann Ignác, Stern Árpádné és Genauth Dávidné végezték.

— TILTAKOZÁSOK A SZOVJET VALLÁSÜLDÖZÉSE ELLEN. Frankfurtban az evangélikusok, katolikusok és zsidók (Zentralverein) együttesen gyűlést tartottak s tiltakoztak az orosz vallásüldözés ellen. Ugyaníly közös tiltakozó ülés volt Amszterdamban, ahol felszólították a kormányt, hogy más kormányokkal karöltve tegyen meg mindent a lelkiismereti szabadság helyreállítására Oroszországban.

— JAHRZEIT. Március 18-án lesz néhai Steiner Ábrahám, a megdics. bodrogkereszturi rebbe halálának évfordulója. Ugy értesülünk, hogy a megboldogult nagyszámu hívei ezidén is elzarándokolnak sírházhoz, hogy a haláljukat leróják emléke iránt.

— SIRKÓAVATÁS. Ujpestről írják: A tavaly ilyenkor, élete tavaszán elhunyt, zsidónői erényekben gazdag Rosner Ernőné, szül. Halpern Klári sarkóve f. hó 16-án, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz felavatva az újpesti zsidó temetőben.

— RABBIBEKTATÁS ÉS ESKÜVŐ. Mint a Nagyvárad melletti Magyarországról jelentik, — az ottani hitközségnek a múlt héten szép ünnepélye volt. Főrabbiájának — aki Nagyszalontára teszi át működése helyét — leányát nőülvette Brizsk tasnádi főrabbi fia, akit a hitközség meg is választott főrabbinak. A választáson a tasnádi és magyarországi hitközségi elnökök, az örömapák s a fiatal pár nagyatyja, a margittai főrabbi beszélt. A lakodalmon a menyasszony nagybátyja: Schwarcz József nagyváradai egyleti rabbi, továbbá Lechnicza, Nagyfalva, Széplak, Nagybagom, Vaskó főrabbi, Friedmann és Pollák váradai egyleti rabbiak beszélték.

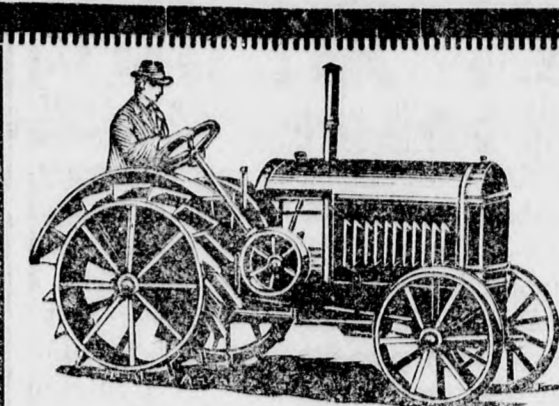
— A LITVÁNIAI ÁLLATORVOS ÜGYE. Mult számunkban megírtuk, hogy Scheimel litvániai városkában a zsidó vágóhid udvarában levő kutban megtalálták Avischenis állatorvos holttestét és emiatt őt metszőt letartóztatták — gyilkossággal vádolva. Most megállapítást nyert, hogy az állatorvos részegségében beleesett a kutba. A metszőket szabadon bocsátották.

— A JUGOSZLÁVIAI ORTHODOXIA ÉLETÉBŐL. Adar 7-én a szabadkai sász-chevra Chülín traktátusra szijumot rendezett. A traktátust Deutsch Mózes főrabbi fejezte be, beszédeket tartottak Klein M. előadó, Schlesinger H., Ehrmann S., Adler M. urak. — Zágrábban megalakult az »Agudasz Jiszróel« ifjúsági csoportja, Engelsrath József elnöksége alatt, Hessel Leó, Büchler Árpád vezetésével. A sábosz sekólim tóradományainak felét az Aguda céljaira fordították.

— SZIJUM MEZŐCSÁTON. Adar hó 4-én R. Serágó Czvi Tannenbaum (a »Netá Szajrék« szerzője) és veje, R. Jehüdó Altmann (a »Jám Sel Jehüdó« szerzője) megdicsőült mezőcsáti főrabbi Jährzeit-ján az egész »sász«-ra terjedő szijum volt, melyre a környékből s messze vidékről se-reglettek a Tóra-tisztelők. A temetőben Altmann Fábán mezőcsáti főrabbi nagy beszédben esetelte a nap jelentőségét. A vallási lakomán, melyet Klein Jónás sász-chevra tag rendezett, tartalmas beszédeket mondtak: Jungreis Izidor főrabbi (Mezőkövesd), Moskovits Salomon rabbi-ülnök (Tokaj), Altmann Simon főrabbi (Szendrő), Pollák József főrabbi (Verpelét), Altmann Sámuel egyleti rabbi (Budapest), Jungreis Fülöp főrabbi (Ökörítő) és Hofstädter Leó borkereskedő (Mezőkövesd).

— A NYIREGYHÁZI CHEVRA TILIM Egyesület f. hó 9-én megtartott választásának eredménye: Wohl Ármán elnök, Blau Mór alelnök, Fischer Zsigmond jegyző, Fischer Farkas gondnok, Weisz Jakab ellenőr, Wassermann Pinkász pénztárnok. Választmányi tagok: Bokor Sándor, Berkovics Lajos, Klein Antal, Guttmann Salomon, Grünberger Sámuel, Blau Jenő, Heller Márkus, Klein Adolf, Klein József II. — Számvizsgálók: Marguliesz Menyhért, Schatten Jakab, Rosenberg Ede. — Póttag: Gewürtz Bernát.

— ZSIDÓSZÁRMAZÁSUAKE A HABSBURGOK? A külföldi lapokban szenzációt keltett a hír, hogy a Mayer Lexikon tanúsága szerint a Habsburgok zsidó származásúak. Sokan utánaértek a lexikonban, de nem találták az illető passzust. Most kiderült, hogy az 1887-i lexikon hetedik kötetét tényleg összevásárolták hivatalos megbízásból és így az illető kötet egyáltalában nem kapható. Egy újságíró most megállapítja, hogy az illető kötetben csak az van, hogy a Habsburg család rokon a Pier-leoni családdal. Ez az olasz család azonban zsidó származású; pápa is került ki belőle és onnan erednek a zsidó papáról szóló legendák.

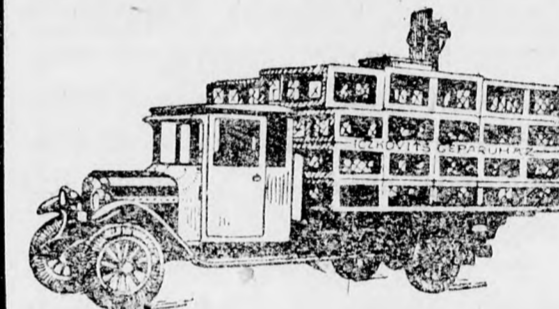

Mc. Cormick traktorok

hathengeres

luxus és gyorsteher
automobilok

BUICK luxusautók

G. M. C. 2 és fél, 3, 4, 5 tonnás
gyorsteherkocsik Buick motorral.

Eredeti gyári árak — Kedvező fizetési feltételek!

ICZKOVITS LIPÓT

géparuháza, Tótkomlós.

TELEPEK: Békéscsaba

Andrássy-ut 48.

Szeged

Kossuth L. sugárut 8.

Hódmezővásárhely

Andrássy-ut 27.

Orosháza

Szentesi-ut

Üzletalapítás: 1880-ban.

(Összes telepek szombat és zsidó-
ünnepeken zárva.)

— LEMOND A PRÁGAI FÓRABBI, MELLŐZTETÉSE MIATT. Amint megbízható prágai forrásból értesülünk, a prágai hitközség főrabbija, dr. Heinrich Bródy, nyugdíjba akar menni, mert a Massaryk ünnepeknél mellőzés érte. Az összes felekezetek ugyanis pap-képviselőik útján üdvözölték az elnököt, de a cseh-morva-sziléziai zsidókat dr. Stein és dr. Popper világi tagok képviselték a főrabbi mellőzésével.

— ZSIDÓ KERESÉTEK ÉS ELHELYEZKEDÉSEK. Most jelent meg Berlinben szargon nyelven a Wirtschaft und Leben c. folyóirat, amely a zsidó lakosság többféle gazdasági problémájával foglalkozik. Az egyik cikk azt fejtegeti, hogy mennyi jövedelme van összesen a zsidóságnak. Statisztikai adatok alapján meg lehet állapítani, hogy Európa zsidósága összesen 1555 millió dollárt keres, ebből a nagy szovjetországi zsidóságra esik 365, a lengyelekre 300 és a német zsidóságra 380 millió dollár jut. Magyarországról nincsen pontos adat, pedig jó volna tudni, ki keres itt, nálunk, egy pár millió dollárt? Egy másik dolgozat szovjetországi állapotokkal foglalkozik. A zsidók 26 százaléka munkás, 25 százaléka másnemű alkalmazott, 40 százaléka önállóan próbál kényeret keresni. A munkások zöme nem iparos, mint más országokban, hanem gyári munkás. Ezzel kapcsolatban megállapítja egy másik értekezés, hogy 100 év előtt a zsidóság 16 százaléka volt produktív életművel (iparos és gazda), most 45 százalék. Így tehát a produktív pályán elhelyezkedettek száma 100 év alatt majdnem megháromszorozódott. — Ehhez magunk részéről azt a bánatos megjegyzést tesszük, hogy minálunk is elhelyezkednének az emberek bármilyen produktív, vagy nem produktív pályán, — még a Beszkárt vezérigazgatói állását, redukálódó fizetéssel is elfogadnák, — ha csak lehetne.

— Az idei purim és a szegények. Felhívták figyelmünket, a közönséget figyelmeztetni, miszerint örködjenek azon, hogy a szegények, akik a jobb módú hittestvéreket purim este felkeresni szokták, idén a sábosz miatt ne károsodjanak. Bizonyára ki-ki módját fogja találni, a szegényeket kárpótolni, hiszen bölcseink tanítása szerint csak akkor teszünk eleget a purimi és az ünnepi örvendezés miczvójának, ha az örömben a szegényeket, özvegyeket, árvákat is részesítjük.

— **A debreceni hitk. választás** további eredményei: Blas Ede I. alelnök, Reichmann Vilmos II. alelnök, Schreiber Jakab pénztárnok, Schwarz Ernő ellenőr; Paneth Lajos, Weisz Ignác, Katz Áron gábe-k; Weinstock Henrik gazdasági tanácsos. — A választást Waldmann Albert választási elnök vezette. Megjegyzendő, még, hogy a választás 3 évre szól és hogy Bernfeld Sámuel elnökkel szemben immár hatodsor nyilvánult meg a választók többségének a bizalma. Az újraválasztott elnök, programjaul a hitközség nagygyűléséé boldoggá tételét jelölte ki. Ezért küzdött — ugymond — 15 éven át és ezért fog dolgozni továbbra is.

Smüre-liszt,

főrabbiágunk felügyelete alatt termelve és vizimalomban őrlve, kapható, amíg a készlet tart.
Orth. IZR. Hitközség, Szombathely.

— **Az orosz pokolból.** A «Zsidó Távirati Ügynökség» jelenti Leningrádból: Egyes lapok azon jelentése, hogy a szovjethatóságok a közel 90 éves Katzenellenbogen leningrádi főrabbit letartóztatták, nem felel meg a valóságnak, csupán annyi igaz, hogy az aggasztóan a város elhagyására kényszerítették. A másik két leningrádi rabbi letartóztatásának híre, sajnos, igaz. A hitközségi előjáróság összes tagjai, kiket októberben tartóztattak, még mindig fogságban synylódnak. Bűnük az volt, hogy zsinagógájuk renoválásához pénzt gyűjtöttek, azért mert nem-renoválás esetére a hatóság a templom bezárásával fenyegetőzött. Közben, mint ismeretes, a szovjet lefoglalta a zsinagógát, kommunista célokra.

— **A NAGYSZOMBATI JESIVA-ÜNNEPELY** impozáns keretek közt folyt le az elmúlt szombaton és vasárnap. Mindenfelől tömegesen érkeztek a volt tanítványok. Szombaton nagyszabású széfer-avatás volt, mely széfert a főrabbi íratta. A sábosz igen emelkedett hangulatban, magidüsz-s charifüsz-elmefuttatások közben telt el. Vasárnap gyűlés volt, a hitk. előjáróság egybevonásával. A gyűlésen a menza támogatásáról tárgyaltak. Elhatározták, hogy minden volt növendék havonként hozzájárul a menzaköltségekhez s hogy 3 évenként összejevetelt rendeznek. Délután volt szijüm Gitin-re, a Pannonia dísztermében. Ungár főrabbi mondta a »hadron aloch«-t, melyet nagyszabású drójeja követett. Könnycsillogtak a szemekben, amikor a rabbi meghatva kérte volt tanítványait, hogy azt a vallásos áhitatot, amit most itt magukba szívnak, vigyék haza magukkal, ki az életbe. A banketten több volt növendék is felszólalt.

— **S. A. Ujhelyről** jelentik: A jeruzsálemi Kajlelnak Rappaport-Hartstein Lázár elhunytával megüresedett gábe-tisztségére Alexander Vilmos bankigazgató, az itteni orth. hitközség h. elnöke lett megválasztva.

— **TÓRAÜNNEPELYEK.** Nagyhalásról jelentik: A Zucker Salamon főrabbi vezetése alatt álló jesiva Peszóchim traktátusára szijümot rendezett. Az ünnepélyen megjelentek a község talmudtudósai, köztük Seelfreund Mór és Zipszer Zoltán, akik szintén befejezték a traktátust, továbbá Brieger Adolf Nyiregyháza-ról. Zucker főrabbi magasröptű homiletikai fejtegetésekkel felített hadron-alochjában további szorgalomra és vallásosságra buzdította tanítványait. A rendezés sikere Rubin IM., Silbermann S. és Gans Simon jesiva gábek érdeme. — Berettyóújfaluból írják:

Gyönyörű meláve demálkeval fejezte be az itteni jesiva a téli szemesztert. A bócherok ünnepélyes áhitattal hallgatták Blum főrabbi magidüszszel teltett, Tóranulásra és törhetetlen vallásosságra buzdító felszólalását. Fränkl Dávid rabbi élénk tetszéssel fogadott beszéde után Blum Sámuel ros-jesivó szólalt fel. Szébbnél-szebb hangulatos, chaszideus legendák és dalok fejezték be a záróünnepélyt, a főrabbi éltetése közben.

— **HALÁLESET.** Szombathelyről jelentik: Megrendítő haláleset történt hitközségünkben néhány nap előtt. A hitközség fiatal gárdájának egyik jeles tagja: R. Avrohom Spitzer elhunyt 29 éves korában. Halála általános részvétet keltett, mely a múlt hét vasárnapján lefolyt temetésén impozánsan megnyilvánult. Einhorn rabbi, R. Gamliel Hausner, Paskusz Salamon (D.-Szerdahely) bucsuztatták nagyhatású heszpedekben. — **התנחיה**

— **A MÁDI CHEVRA KADISA** f. hó 6-án tartotta évi tisztújító közgyűlést, Zipszer Henrik elnökele alatt. Egyleti elnökké újból Zipszer Henriket választották meg, alelnök Neumann Dezső, pénztárnok Fried Bernát, gondnok Siehermann Salamon, ellenőr Lindenfeld Emil. — Választmányi tagok: Teitelbaum Henrik és Salcer Jenő. Este fényesen sikerült chevra-szüde volt. Elsőnek a mádi gaon mondott szerföltött szellemes és mély hatású divré-tajrot, — utána Ehrenreich rabbi beszélt nagy hatással, majd Zipszer Henrik elnök szólalt fel, megköszönve Neumann Dezső alelnök áldozatkésztségét. Végül Salcer Jenő tartott tartalmas magidüsz szónoklatot.

Szerkesztői üzenetek

»HECHSER«: Ha szorgalmasan olvasná a Zsidó Ujságot, akkor nem kerülte volna el a figyelmét az a néhány hónap előtt egy orth. főrabbitól megjelent felhívás, melyben rámutat azon súlyos visszaélésekre, amelyek abból erednek, ha idegen rabbi ad borra hechsert és amiért felkéri kartársait, hogy csakis körzetük alá eső területen adjanak hechsert borra. All ez egész évre, mennyivel is inkább intsen bennünket óvatosságra, ha peszáchi borról van szó. — L. K.: 1) Az »óvik« fel van mentve purimkor a »sivó« kötelezettsége alól; 2) »slachmónesz«-t tartozik küldeni. — **DERECKSE:** Magendorf, magyarul Nagymagyar, Pozsony mellett van. — W.: Mivel az előző lejárati szeptember 1. volt, a félévi megújítás által március 1-ig lett rendezve. — **ALBA JULIA:** 1930 augusztus 1-ig. — **PURIM-RABBI:** A purimi lakomát, a péntek miatt, legkésőbb délután 3-kor kell elfogyasztani. (Lásd »Sááré Efrájim« 695.)

Hol vásároljunk Peszáchra?

ארטה כשר של פסח

máczesz, tej, fűszerárak, boszniai szilva, burgonyaliszt, eceteszeneceres, csokoládé, cacao, lekvár, paradicsom, bor, szilvérium, stb. legregibb és legmegbízhatóbb beszerzési forrása:

özv. Schlanger Bertalanné
Budapest, VI., Laudon-utca 7.
Telefon: 126-72.

Eladás nagyban és kicsinyben. Egész éven át és peszáchra is a legfinomabb vaj és sajtok. — Vidéki rendeléseket pontosan eszközölk. — Referenciát a budapesti orth. rabbinátus nyujt.

ארטה כשר של פסח-árak

vizonteladók részére a budapesti aut. orth. rabbiság felügyelete alatt készült: Szilva, párolt boszniai, 90-es, 25 kg, és 13 kg-os ledákban, Burgonyaliszt, la gyártmány, Ecetsav, 8) százelekos, mindenféle csomagolásban.

Boon's Cacao és az összes létező orth. husvéti fűszerárak a legolcsóbb és országosan elismert legmegbízhatóbb.

אפילו למדהרין מן המדהרין
Amsel Simon, Budapest
Dob u. 31. — Telefon: J 356-02

שך-פסח-cukor

A Selypi Cukorgyár R.-T., Selyp,

ezidén ismét gyárt

husvéti cukrot

a magyarországi aut. orth. izr. hiifelekezet rendelete, Silberstein Józsuá váci főrabbi irányítása és főfelügyelete mellett. — Felvilágosítást nyujt a husvéti cukor eladási és szállítási feltételeiről nevezett gyár központi irodája: BUDAPEST, V., ZRINYI-UTCA 14. SZÁM.

A Budapesti Aut. Orth. Izr. Hitközség felügyelete alatt termelt

husvéti orthodox kóser palacktej és tejtermékek

kaphatók és megrendelhetők összes fiókjainknál és az orthodox izr. fűszerkereskedőknél.

Budapesti Központi Általános Tejcarnok R.-T.

Orth. kóser

של פסח

csokoládét

a budapesti orth. rabbinátus felügyelete alatt

Stollwerck Testvérek Rt.

készíti

Budapestben

I. ker. Fehérvári ut 58.

Kapható minden szakmabeli kereskedésben. — Minden tábla csokoládé bélyegzővel és hechserral ellátva.

שך פסח ZSIR

nagyban és kicsinyben, legolcsóbb áron kapható

Fenákel Jónás

orth. kóser baromfikereskedésben
Dob-utca 28. — Telefon: J 356-02

ארטה כשר של פסח

A husvéti

פótkávé

melyet

Paskusz Károly fia:
Paskusz Salamon M. Csorna.

seját főfelügyelete alatt gyártja, ismét kapható fővárosi és vidéki üzletekben.

Megrendelési hely:

Bpest, VII. Rákóczi-ut 76.

ORIENT Rt.

Radió pótkávé-osztályán

Telefon: József 326-50 és 326-51.

Husvéti כשר של פסח árukat legelőnyösebben házhoz szállít

Weisz Izidor

Portorico kávépörköldéje

V., Váci-ut 26., Korall utca sarok.
Tel. A. 903-47. Szombaton zárva.

כשר של פסח

kávépörkölés

cukor és fűszerőrés. a budapesti aut. orth. rabbiság felügyelete alatt kizárólag

Geiringer kávépörköldéjében lesz feldolgozva, VII., Dob-utca 37. Telefon: J. 379-07.

Vidéki pörkölést is vállalok.

ארטה כשר של פסח-örak

csakis nagyban. Aszált szilva 90/95 25 klg. ledákban és zsákban.

Burgonyaliszt, ecetsav, az összes cikkek a bpesti orth. rabbinátus felügyelete alatt.

תחת השגחת בק"צ דקהל יראים בודאפעסט

Első bpesti orth. kóser élelmiszerüzem Fischer Mór, Bpest. Hajós-u. 31.

A közlegő peszáchra ajánlom orth. kóser של פסח

boraimat.

Állandóan raktáron tartok ugy elsőrendű tokaji, valamint jó zamatu pécenyé és asztlali borokat a legolcsóbb áron, nagyban és kicsinyben.

Geczovits Vilmos

borpince. VII., Klauzál-tér 16.
Telefon: József 414-69.

Paróka

különlegességek
(Modern és tartós kivitel)

Olcsó árak

Altschüler

Bp. VII., Csányi ucca 12.
(Király-ucca sarok)

Telefon: József 310-79.

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vasgagyon szedett betűkből 32 fillér. Pályázatok felvételnek: Budapest, Sip ucca 10. — Hirdetések díja előre fizetendő. —

A vásárosnaményi orth. izr. hitközség metszői állásra pályázatot hirdet. Ajánlatok fenti előjárásához küldendők be. Ajánlkozók által megkivántat k, hogy sóchet übödek mümche, bálkore, majl. jórésomájim, kellemes hang, jó előimádkozó legyen 3 elismert rabbtól kabolóval birjon és magyar honpolgár legyen Csáládi állapot és életkor megjelöndő. Fizetés megállapodás szerint. Költség csak a meghívottnak térítetik meg.

Az Ásvány-Rárói egyesített orth. izr. hitközség sóchet übödek-állásra pályázatot hirdet. Fizetés és az állás elfoglalása meg egyezés szerint.

Izr. hitk., Ásvány-Ráró, Győr m.

Orth. kóser máczesz

legkényesebb igényeknek megfelelő úgy kásrűsz, mint minőségben, jutányos áron kapható.

Grünstein Jenő,

villanyerőre berendezett pászkagvár, Szerencs

חם ישראל

héber mű második része most jelent meg WELZ Izrael budapesti orth. rabbi kiadásában. A MŰ TARTALMAZZA A SZOMBATRA ESŐ EREV PESZACH SZABVANYAIT.

Az aktuális mű mindkét rész beszerezhető a kiadónál: I. rész, füzve 1.40, II. rész 2. — Mindkét rész egy kötetben 3 P. — JÜDISCH-DEUTSCH kiadásban 1 P. — Diszkótesben kötetként 80 fillérrel drágább. — A könyvek a megfelelő összeg előzetes beküldése esetén (lehet levélbélyegeken is) franco szállítatnak. Cim: **Welz Izrael** rabbi, Budapest VII., Kertész-utca 27.

Apró hirdetések

Hirdetési díjazás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vasgagyon szedett betűkből 32 fillér. Állást keresőknek szavankint 13, vasgagyon szedett betűkből 25 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII. Sip ucca 10. — Jelíge levelek kettős borítékban válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

KIZÁRÓLAG előkelő orthodox körökben házasságokat a legdiszkrétebben közvetít: Schwarz Gábor, Teréz-körut 12. — Tel.: A. 134-04. Elsőrangú külföldi összeköttetések.

HUSZONEGY esztendő óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. — Telefon. — Cégnekiüt levelezés.

HAZASSÁGKÖZVETÍTÉS nem mint hivatalos, csupán mivel több megbízásom van néhány jómódu háztulajdonos, orvos, ügyvéd, mérnök, gyáros, kereskedő. Kérem hozzám bizalommal fordulni. Reichné, Rökk-Szilárd u. 7. Kávémérés.

EDESANYÁM már régen, apám alig pár hete halt meg. A főváros szívében saját bérházamban adósságmentes, jólmenő üzletem van. Feltehetően meg kell nősilnöm mielőbb. Megbízva Reichné, Rökk Szilárd ucca 7. Kávémérés.

IRODAHELYISÉG Király u. 16. számu ház fölemelén irodának vagy műhelynek augusztus 1-re kiadó. Az iroda helyiség tágas. Uccára nyílik. Bővebb megtudható Müller könyvkereskedésben, Dob-u. 19.

KIRÁLY-UCCA 16. szám alatt levő Bialazurker üzlethelyiségnek fele augusztus 1-re kiadó. Bővebbet: Müllernél, Dob u. 19. könyvkereskedés.

EGYEZER pengő óvadék ellenében berendezek és áruval felszerolek kézimunka, fehérnemű és előnyomda üzletet. Érdeklődők adják le címküket a Zsidó Ujság-hoz.

Sirkövek

Adler J. sirkóráktárában
Telefon: József 364-20.

Budapest, Károly-körut 7. és Rombach ucca 4. sz.

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon! **Posztó, divatszövet, szabókellékek** áruháza nagyban és kicsinyben. Különlegességek ur- és női-szövetekben. — Billiárd- és játékasztal posztó Előfizetőinknek 5% engedmény. — **Seldner Lipót** áruháza Budapest, Kertész-u. 43. Tel.: J. 450-87.

SZOMBATTARTÓ urilányok varrai tanulhatnak szalonomban. Fechnerné, Vilmos császár-ut tizenhat, II. emelet 10.

KERESEK vegyeskereskedésembe jó házból való fiut, tanononak, teljes ellátással. Szombaton zárva. Neustadt Samu, Celldömök.

BAROMFIFELÜGYELŐNEK, masgacsnak elmennék. A bpesti orth. hitközségnél 8 évig voltam állásban. Cim: Kahán Aron, Lujza-u. 21. szám.

BETEG árvalány, ki hosszas betegség után most elhagyja a kórházat, a legszükségesebb ruhaneműek és egyéb anyagiak hiányában, ezuton kér sürgős segítséget. Cim a kiadóhivatalban.

SEGÍTSÉGÉRT könyörög elhagyott sulyosan beteg zsidó ember. Weisz Gyula Bpest, Szt. Királyi-u. 4.

JÓ, OLCÓSÓ és gyors munkát készítek. Levelezőlap hívásra jövök. — Grósz Dávid cipész, VII. Kazinczy-u. 14. (Az új mikve mellett).

KOVÁCS-szén, mosott, legkiválóbb minőségben, vagonkéntben beszerezhető Pollák Zsigmondnál, Debrecen.

ארטה כשר של פנח
FÜSZERÁRUK,
ecet, cacao, burgonyaliszt és mindennemű fűszer, valamint hitközségünk általi máczesz, smüre, máczeszliszt és tej hitközségi árban házhoz szállítva.
Muncsik Gyulánál
Kazinczy-utca 38. (Dob-utca sarok.)
Vidéki rendeléseket pontosn eszközök.

SÍRKÖVEK minden kivitelben legolcsóbb gyáriáron
Schreiber Jakob
villanyerőre berendezett sirközemében Debrecen, Hunyadi-utca 14.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hofmann és Társa könyvnyomda.
VI. Próféta ucca 7

אלהעמיניק יודישע צייטונג

כ"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót ז"ל

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425-90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20. PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Igazolták Frankl Adolt felsőházi mandátumát

— Tudósítás a 13-ik oldalon —

A miniszteri expozé margójára

Két mondása van a midrásnak a világbajokról és ez a két mondás látszólagosan ellentétes, de azért egészen világos magyarázatot nyer a mai hazai viszonyok mellett, amelyekre az e hét keddjén a magyar képviselőházban elhangzott pénzügyminiszteri expozé reflektora riktó fényt áraszt. A midrás egyik kijelentése szerint: csak az az igazi baj, amely a zsidókat és nem-zsidókat egyformán éri. A második megállapítás azt mondja: ha valami baj sújt le a világra, akkor legelőször Jiszróel, a zsidóság éri. Ellentétes a kettő és mégis egyet mondanak. Mennyire megvalósult ez már a világháború alatt, mely porbasújtotta az egész emberiséget és alkalmat adott a zsidó-gyűlöletnek, hogy minden bajért a zsidóságot tegye felelőssé. De még inkább valóssággá lett az összeomlás utáni időben Magyarországon. Előbb a katasztrófa csak a zsidókat érintette, előbb csak az volt a jelszó, hogy a zsidók meggazdagodtak, ők az okai az összeomlásnak, tehát ők fizessenek, ők tőlük vegyék el a különféle jövedékeket, az államérsi engedélyeket, ők szolgáltassák a legnagyobb adókat. Azt hitték, hogy addig nincs komoly baj, amíg a zsidótól el lehet még valamit venni. Mi azonban tudtuk, hogy a midrás szavai igazaknak bizonyulnak, hogy az egész világ baja az, amit Jiszróel érez legelőször, mint legérzékenyebb közösség.

Hivatalosan természetesen sohasem volt szó a zsidókról, hanem csupán kereskedelemről, ingó tőkéről, városi elemről, sőt... Elmúltak az évek s most már ott tartunk, hogy a magyar költővel mondhatjuk: »romjaidra és

romjainkra hullván, adjunk Igaz ténéked igazat. Most már igaznak bizonyult a midrás ama axiómája, hogy az igazi baj az, amely egyformán sújt zsidóra és nem-zsidóra.

És ezt érezzük, ha elolvassuk Magyarország pénzügyminiszterének a költségvetési beszédét. Felvonnak az óriási tételek, a nagyon kicsi vigaszt nyújtó miniszteri elme-futtatások, de mi bennünk csak a talmud egyik sóhajos szava hangzik vissza: »ámchó jiszróel czerichim parnósó — a zsidóság széles rétegeinek megélhetésére van szüksége». És ebből a szempontból nem érdekel bennünket a tisztviselői státusz rendezése, sőt még a nagykövetek fizetéseinek csökkentése, illetve nem-csökkentése sem, mert tudvalevőleg e téren a zsidók elhelyezkedésére nem igen lehet számítani. Érdekelne bennünket az adó leszállítása, amely azonban nem akar bekövetkezni. Hogy a földbirtokreformról szóló ama minisztériumi kijelentés: »a végrehajtott birtokreform erősen belevágott a magángazdaság életébe és olyanoktól vett el földet, akik nem akartak eladni és sokaknak egzisztenciájába vágott» — mit jelent a zsidóság egy részének szempontjából, azt mindannyian tudjuk és céltalan is volna a múlt rekriminációja; csak sajnáljuk, hogy azok, akiknek földet juttattak, nem bírják hasznát venni és így az elvétel több kárt okozott, mint hasznát. Az ál-altruisztikus intézményekről, amelyeket tudvalevőleg az összes adózók pénzéből tartanak fenn, nem az összes adózók javára; van ugyan egy-két feddő szó, de ez nem ébreszti a reményt, hogy a jövő évben a szövet-

kezetek nyomása csökken és a kis-kereskedelemnek — az orthodoxia zóme e rétegbe tartozik — sorsa megjavul. Folytatódni fog tehát az idegeket őrölő, minden nemes lendületet lehetetlenné tevő, kicsinyes harc a kenyérért.

Mit kell tehát tennünk?

Elsősorban igénybe kell venni az amerikai szervezetek produktívsegélyt nyújtó és többek között az igazán altruisztikus alapon működő hitel-szövetkezeti organizációit. Meg kell e köröket nyerni Magyarország részére, mert ha csak egy néhány száz egzisztenciát támaszthatunk alá, akkor is sokat tettünk. Az ifjuság — jesivai tanulmányait befejező részének — nevelésénél ne felejtsük el, hogy a miniszter az »iparosítást» hangoztatja. Az iparos még sincs olyan tehetetlenül odaállítva a nincstelenségnek és az éhezésnek, mint a szak-képzettség nélküli. A szombattartás is könnyebb e pályán, az önállósítás esetén.

Az expozé nyomán úgy érezzük, mintha minden recsegne-ropogna és felelevenedik előttünk a bibliai Sámson esete a Dagon-templomban, melynek oszlopai megrendültek. Kövessük tehát Jákob ősapánk példáját, aki előre látván Sámson küzdelmeit, úgy imádkozott: »Lijesüszelő kiviszí, Hásém — segítségedet remélem, Örök-kévaló».

De, természetesen, az ima nem elegendő. Hisz bölcsünk a biblia ama szavait: »megáldalak mindabban, amit teszel, úgy magyarázzák: megáldalak, ha te is megteszel mindent, amit lehet... Ütött a tizenkettedik óra erre a cselekvésre.